UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

13 Si perple cum te reddunt mala, tunc minus imple.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

naſteriorum conſuetudines cum Eccleſiaſtica regula ſint permiſtæ.

1 ¶ Neque monaſteriorum] *In concilio ipſo poſtremo Coloniæ excuſo, abeſt vox,* neque. *In cæteris autem editionibus ſic legitur,* privatæ monaſteriorum conſuetudines contra eccleſiaſticas regulas ſint permiſtæ.

DISTINCTIO XIII.

1. ps. I*Tem adverſus naturale jus nulla diſpenſatio admittitur, niſi forte duo mala ita urgeant, ut alterum eorum neceſſe ſit eligi.*

C. I. ¶ *Minus malum de duobus eligendum eſt.*

Vnde in Concilio Toletano.*8. c.2.legitur.*

DVo *a* mala licet ſint omnino cautiſſimè præcavenda, tamen ſi periculi neceſſitas ex his unum perpetrare *b* compulerit, id debemus reſolvere, quod minori nexu noſcitur obligare. *c* ¶ Quid autem ex his levius, quidve ſit gravius, puræ *d* rationis acumine inveſtigemus. Etenim dum pejerare compellimus, creatorem quidem offendimus; ſed nos tantummodo maculamus. Cùm verò noxia promiſſa complemus, & Dei juſſa ſuperbè contemnimus, & proximis impia crudelitate nocemus, & nos ipſos crudeliori gladio trucidamus. Illic *e* enim duplici culparum telo perimimur, *f* hic *g* tripliciter jugulamur.

¶ *In ipſo concilii capite multa antecedunt, & ſequuntur, quæ perlegenda ſunt.*

C. II. ¶ *De eodem.*

Item Gregorius *in moralibus, in c. 40. Iob, l.32. c.18.19.& 20.*

NErvi teſticulorum Leviathan *h* perplexi ſunt; quia ſuggeſtionum *i* illius argumenta implicatis inventis *k* illigantur, ut pleroſque ita peccare faciant, quatenus ſi fortaſſe fugere peccatum appetant, hoc ſine aliquo peccati laqueo non evadant, & culpam faciant, dum vitant, ac nequaquam ſe ab una valeant ſolvere, niſi in alia conſentiant ſe ligari. ¶ Quod meliùs oſtendimus, ſi qua ex converſatione hominum illigationis hujus exempla proferamus *l. & nonnullis* m *interjectis.* ¶ Ecce quidam, dum mundi hujus amicitias appetit, cuilibet alteri ſimilem ſibi vitam ducenti, quòd ſecreta illius omni ſilentio contegat, ſe jurejurando conſtringit. Sed is, cui juratum eſt, adulterium perpetrare cognoſcitur, ita ut etiam maritum adulteræ occidere conetur. Is autem, qui jusjurandum præbuit, ad mentem revertitur, & diverſis hinc inde cogitationibus impugnatur, atque hoc ſilere formidat, ne ſilentio *n* adulterii ſimul & homicidii particeps fiat, & prodere trepidat, ne reatu ſe perjurii obſtringat. Perplexis ergo teſticulorum nervis ligatus eſt; quia in quamlibet partem declinet, metuit ne à tranſgreſſionis contagione liber non ſit. ¶ Alius cuncta, quæ mundi ſunt, deſerens, atque per omnia frangere proprias voluntates quærens, alieno ſe ſubdere regimini appetit: ſed eum, qui ſibi apud Deum præeſſe debeat, minus cauta inquiſitione diſcernit: cui fortaſſe is, qui ſine judicio legitur, cùm præeſſe jam cœperit, agere *o* quæ Dei ſunt, prohibet; quæ mundi ſunt, jubet. Penſans itaque ſubditus, vel quæ ſit culpa inobedientiæ, vel quod contagium ſecularis vitæ, & obedire trepidat, & non obedire formidat; ne aut obediens, Deum in ſuis præceptis, deſerat, aut rurſus non obediens, Deum in electo priore contemnat, *& infrà.* ¶ Alius penſare pondus honoris eccleſiaſtici negligens, ad locum regiminis præmiis aſcendit. Sed quia omne quod hîc eminet, plus mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudet, dum cor tribulationibus premitur, ad memoriam culpa revocatur, doletque ſe ad laborem cum culpa perveniſſe, & quàm ſit iniquum quod admiſerit, ex ipſa fractus *a* difficultate cognoſcit, Reum igitur ſe cum impenſis præmiis agnoſcens, vult adeptæ ſublimitatis locum deſerere, ſed timet, ne gravius delictum ſit ſuſcepti gregis cuſtodiam reliquiſſe, vult ſuſcepti gregis curam gerere, ſed formidat, ne deterior culpa ſit, regimina paſtoralis gratiæ *b* empta poſſidere. Per honoris ergo ambitum, ligatum culpa hinc inde ſe conſpicit. Eſſe quippe ſine reatu criminis neutrum videt, ſi aut ſuſceptus ſemel grex relinquatur, aut rurſum ſacra actio ſæculariter empta teneatur. Vndique metuit, & ſuſpectus latus omne pertimeſcit, ne aut ſtans in empto regimine non digne, lugeat, quod non etiam deſerens 1 emendat, aut certè regimen deſerens, dum aliud flere nititur, rurſus aliud de ipſa gregis deſtitutione committat, *& infrà.*

2. pars. ¶ Eſt tamen quod ad deſtruendas Beemoth *c* verſutias ſubtiliter *d* fiat, ut dum mens inter minora, & maxima peccata conſtringitur, ſi omnino nullus ſine peccato evadendi aditus patet, minora ſemper eligantur: quia & qui murorum undique ambitu, ne fugiat, clauditur, ibi ſe in fugam præcipitat, ubi brevior murus invenitur. Hinc Paulus *e*, cùm quoſdam in eccleſia incontinentes aſpiceret, conceſſit minima, ut majora declinarent, dicens: [*Propter fornicationem autem unuſquiſque uxorem ſuam habeat.*] Et quia tunc ſolùm conjuges in admiſtione ſine culpa ſunt, cùm non pro explenda libidine, ſed pro ſuſcipienda prole miſcentur, ut hoc etiam, quod conceſſerat, ſine culpa (quamvis minima) non eſſe monſtraret, illico adjunxit [*Hoc* f *autem dico ſecundùm indulgentiam, non ſecundum imperium.*] Non enim eſt ſine vitio: quod ignoſcitur, non præcipitur. Peccatum profectò vidit, quod poſſe indulgeri prævidit. Sed cùm in dubiis conſtringimur, utiliter minimis ſubdimur, ne in magnis ſine venia peccemus. ¶ Itaque plerunque nervorum Beemoth iſtius perplexitas ſolvitur, dum ad virtutes maximas per commiſſa minora tranſitur.

1. ¶ Emendat] *Hoc loco in originali videtur conſtructio verborum perturbata & reſtituenda ex Gratiano.*

DISTINCTIO XIV.

1. ps. V*Erùm hoc in una eademq; perſona intelligitur. Cæterùm an in diverſis eadem diſpenſatio locum habeat, videlicet ut committamus minora, ne alii gravioribus implicentur, meritò quæritur.*

C. I. ¶ *Non ſunt à nobis aliqua committenda delicta, ne alii graviora committant.*

De his ita ſcribit Auguſt. *lib. Quæſt. ſuper Gen.cap.42.*

QVod *g* ait Sodomitis Loth *b* [*Sunt mihi duæ filiæ, quæ nondum noverunt viros: producam illas ad vos, utimini illis quomodo placuerit vobis: tantùm in viros iſtos ne faciatis iniquum:*] quoniam proſtituere volebat filias ſuas hac compenſatione, ut viri hoſpites ejus nihil à Sodomitis tale paterentur, utrum admittenda ſit compenſatio flagitiorum, vel quorumcunque peccatorum, ut nos faciamus mali aliquid, ne alius gravius malum faciat, an potius perturbationi Loth, non conſilio tribuendum ſit, quia hoc dixerit, meritò quæritur. Et nimirum periculoſiſſimè

a *Ivo p.11.c.16.Pann.l.8.c.119.* b *al.tentare.*] *al.temperare,* c *obligari.*] *orig.Ivo, Pann. & Gra.* d *al.piæ.*] *al.pio.*] *al. pietatis acumine.* e *al.Illinc.*] *Gra.* f *percutimur.*] *orig.* g *al.hinc.*] *Gra.* h *Iob.40.al.per ſuggeſtionem* k *al.inventionibus.*] *orig.* m *Ibid. c.19.* n *al. ſilendo.* o *agi*] *orig.*

a *fructus*] *orig.* b *al.gregis.* c *Ibid.cap.20.* d *utiliter*] *orig. ut infra.* e *1.Cor.7.* f *Ibid.6.* g *Ivo p.9. cap.119.* h *Gen.19.*